

”Vi vill inte vara kända för lidandet, utan vi vill ses som ett kämpande folk...”

Foto: activestills.org

Ayad Morrar vid muren i Budrus.

ETT ÅR EFTER att Israel invaderat alla palestinska städer 2002, började de bygga muren. Det kom som en överraskning för palestinerna och byggandet gick i en rasande fart. Israel motiverade bygget med att de behövde skydda sig från terroristangrepp och gav sken av att muren skulle byggas längs den gröna linjen, den av FN erkända gränsen mellan Israel och de ockuperade palestinska områdena. Men så var inte fallet. Muren har till största delen byggts långt in på palestinskt område och för att göra plats för den har Israel konfiskerat stora arealer palestinsk mark. Tusentals olivträd har ryckts upp och odlingar har förstörts. Muren består egentligen av olika slags murar, på vissa ställen åtta meter hög i betong och på andra ställen stängsel med patrullvägar för israeliska militärfordon på båda sidor. Murarna och stängslen går kors och tvärs över hela Västbanken, genom och runt samhällen så att människor skiljs från varandra, sina skolor, sjukhus och åkrar. I juli 2004 förklarades den del av muren som byggts inne på ockuperat område vara olaglig av den internationella domstolen i Haag.

När 150 kilometer av muren hade byggts stod den lilla byn Budrus på tur att få sin mark konfiskerad. Det var där som Israel fick stöta på ett organiserat motstånd för första gången, protester som byggde på ickevåld som metod och som sedan spred sig över hela Västbanken. Fortfarande i dag pågår demonstrationer på fredagar och lördagar i många byar och städer.

Jag åker till Budrus för att höra hur det hela började, varför de valde ickevåld som strategi och om det nådde någon framgång. Ayad Morrar som varit en av ledarna för demonstrationerna, tar emot mig för att berätta om byns kamp. När jag säger att jag är från Sverige lyser Ayad upp och jag får många hälsningar att ta med mig hem till personer som på ett eller annat sätt visat solidaritet med deras kamp. Det var till exempel i Budrus som riksdagsledamoten Gustav Fridolin arresterades av israelisk militär och utvisades ur Israel efter att ha deltagit i en demonstration mot muren.

Det var för sju år sedan som direktaktionerna för att stoppa bulldozrarnas framfart började i Budrus, som ligger

vid gränsen till Israel. När det stod klart att muren skulle byggas långt in på den palestinska sidan av gröna linjen och därmed konfiskera stora delar av byns mark, bildades en kommitté med representanter för byns 1 600 invånare. Kommittén bestod av representanter för alla delar av samhället, ”från Hamas, Fatah och kommunisterna och där var folk från kommunen och ungdomsklubben”, berättar Ayad. Det var kommittén som la upp strategierna och alla var överens om att motståndet skulle bygga på ickevåldsprinciper.

Ayad förklarar vad det innebär.

– Man kan kalla det för olika saker – direktaktioner, folkligt motstånd eller fredlig kamp. I Europa har dessa begrepp lite olika innebörd, men i Palestina har vi olika benämningar för samma sak. Det handlar om att samla alla krafter i samhället för att protestera mot ockupationen utan att ha till syfte att döda någon. Man har inga vapen. Aktionerna bygger på ett gräsrotsengagemang där alla kan delta, som strejker, demonstrationer och arbete med bojkott.

Foto: Oren Ziv/actvestills.org

Demonstranter mot muren i Bil'in utklädda till Na'vi, det blå folkslaget i filmen Avatar.

Varför anser du ickevåldsmotstånd vara den bästa metoden för era protester?

– Vi anser att det palestinska folket har rätt att göra motstånd mot ockupationen på alla sätt och det har stöd i internationell rätt. Men vi måste välja den bästa vägen och ser man till vår historia vad som har lyckats är det ickevåldsmotstånd. Jag ser det inte som att det är en rättighet att göra motstånd, utan det är en skyldighet för alla som lider under ockupationen. Alla kan inte delta i en väpnad kamp, i ickevåldsmotståndet däremot finns plats för alla, inte bara för unga män utan äldre, kvinnor och barn kan också delta. Sen vill vi göra en tydlig skillnad mellan den palestinska frihetskampen och internationell terrorism, eftersom folk försöker koppla ihop det. Dessutom har väpnat motstånd aldrig varit framgångsrikt här.

Ayad beskriver vidare hur ickevåldsmotståndet kan slå mot ockupationens alla tre ben: det ekonomiska, det militära och det mediala. Bojkottarbetet riktar sig mot det ekonomiska, besök av internationella hjälper till i mediearbetet och demonstrationerna slår mot det militära.

– Genom folkligt motstånd tvingar vi

Israel att använda sin svagaste del av militären, manskraften – soldaterna. Israel är väldigt stolta över sina stridsvagnar, sitt flygvapen och sina bomber. Till varje demonstration i Budrus fick de skicka 100 soldater, så tänk hur många det skulle behövas om alla byar demonstrerade samtidigt som de skall bevaka sina vägsräddningar, bosättningar och apartheidvägar. Vid fredliga demonstrationer har de ingen användning för sina avancerade vapen.

När Ayad talar om ickevåld är det inte bara utifrån teorier, utan exemplet Budrus har visat att det är en framgångsrik metod. Och det är med stolthet i rösten han berättar om demonstrationerna som fick Israel att ändra planerna och flytta i alla fall en liten del av muren till gränsen mot Israel.

Vi går runt bland olivträden och kaktusarna och ser ner mot muren som här är i form av ett stängsel med patrullvägar bredvid. Ayad pekar och minns.

– I början fick vi ingen uppmärksamhet för våra protester, inga utomstående kom till våra demonstrationer, ingen media, ingen solidaritet. Ingen hörde ju talas om oss. Vi svalde det och gav inte upp, även om vi ibland kände oss besvikna och

arga. Efter ett tag började media komma och i och med det kom det internationella aktivister hit för att visa solidaritet. Vi blev väldigt kända. Newsweek, New York Times, El Mondo, Haaretz, ABC, CNN, Al Jaazera. Alla dessa viktiga kanaler och tidningar skrev om oss.

Ayad berättar att det kom folk till byn från 35 olika länder och att han vid ett tillfälle hade tjugo aktivister boende hemma i sitt hus under 19 dagar. Många av dem kom från Israel, men också från andra länder som Sverige.

– Efter en månad började även andra palestinska byar och städer som led av muren att följa efter. Vid den här tiden arbetade de israeliska grävmaskinerna överallt på Västbanken.

Mellan november 2003 och oktober 2004 ordnades inte mindre än 55 demonstrationer i Budrus. Ibland var det en demonstration om dagen, ibland två och vissa dagar tre. När helst bulldozrarna startade var byborna där för att stoppa dem. Soldaterna försökte stoppa dem och använde tårgas och skarp ammunition mot de obehäpnade demonstranterna, men det blev ändå svårt för arbetarna att utföra sitt jobb.

Efter flera månaders protester kom be-

skedet att Israel bestämt sig för att flytta delar av muren till den gröna linjen. Efter beskedet fortsatte kampen ytterligare för att rädda ännu lite mark och det sista avgjordes i domstol. Enligt den första kartan som presenterades skulle Israel konfiskera 1 200 dunum av byns mark men de lyckades bara ta 76 av dem. Så det var en framgång för byn och det skapade ett positivt exempel för andra byar att följa.

Varför tror du att ni lyckades så pass bra i Budrus, vad kan man lära av er?

– Det som var speciellt i Budrus var sammanhållningen, att vi var så enade med representanter från hela samhället. När vi sa att vi samlade alla krafter, så menade vi verkligen alla – inte bara män. I Budrus öppnande vi dörren för kvinnorna också, även om vi är ett konservativt samhälle, och vi upptäckte nya hjältar i kvinnorna. Det är viktigt att ha bra ledare som inte väntar sig att folk bara skall följa, utan ser det som viktigt att alla arbetar tillsammans. Förtroende och tillit är nyckelorden.

Ayad berättar att han försöker delta i någon demonstration varje vecka och han räknar upp några av alla ställen där ickevåldspromoteringer pågår vecka efter vecka. Hebron, Beit Umar, Nablus, Beit Jala, Bil'in, Nilin, Al Masara och Sheikh Jarrah i Jerusalem. Ayad har även nya idéer om hur intresset för ickevåldsmotståndet skall öka och han tror att BDS (bojkott, desinvestering och sanktioner) är en viktig metod.

– Den största motorn är ockupationen i sig själv, så länge den pågår kommer motståndet att fortsätta.

På vägen från Budrus stannar vi till i grannbyn Nilin där man förbereder sig för morgondagens demonstration. Under den korta tiden jag är där hinner jag höra berättelser om den israeliska arméns brutalitet. Inte bara under demonstrationerna, utan de vittnar om nattliga räder med massarresteringar av ungdomar, hur personer från byn satts i långa administrativa förvar utan rättegångar och hur armén gått in och tagit över hus för att ha som tillfälliga militärposter. En ung kille visar mig vägen till muren där demonstrationerna äger rum varje fredag. Tårgaspatroner och minnesmärken efter de fem personer som dödats av militären illustrerar hans berättelser om hur bybornas protester för att försvara sin mark slagits ned av ockupationsmaktens starka armé.

Anna Wester

Foto: activistills.org

Foto: Anna Wester

Foto: activistills.org